

Euro a my

Autoři prezentace

Luboš Komárek

sekce měnová

Česká národní banka

Zlatuše Komárková

sekce finanční stability

Česká národní banka

září 2024

Euro a my

EU, EUROZÓNA A EURO

VÝHODY A NEVÝHODY EURA

FUNGOVÁNÍ MĚNOVÉ UNIE

VSTUP DO EUROZÓNY

BANKOVNÍ UNIE

ČESKO A EUROZÓNA

Evropská unie

ostatní
země Evropy

eurozóna (€)

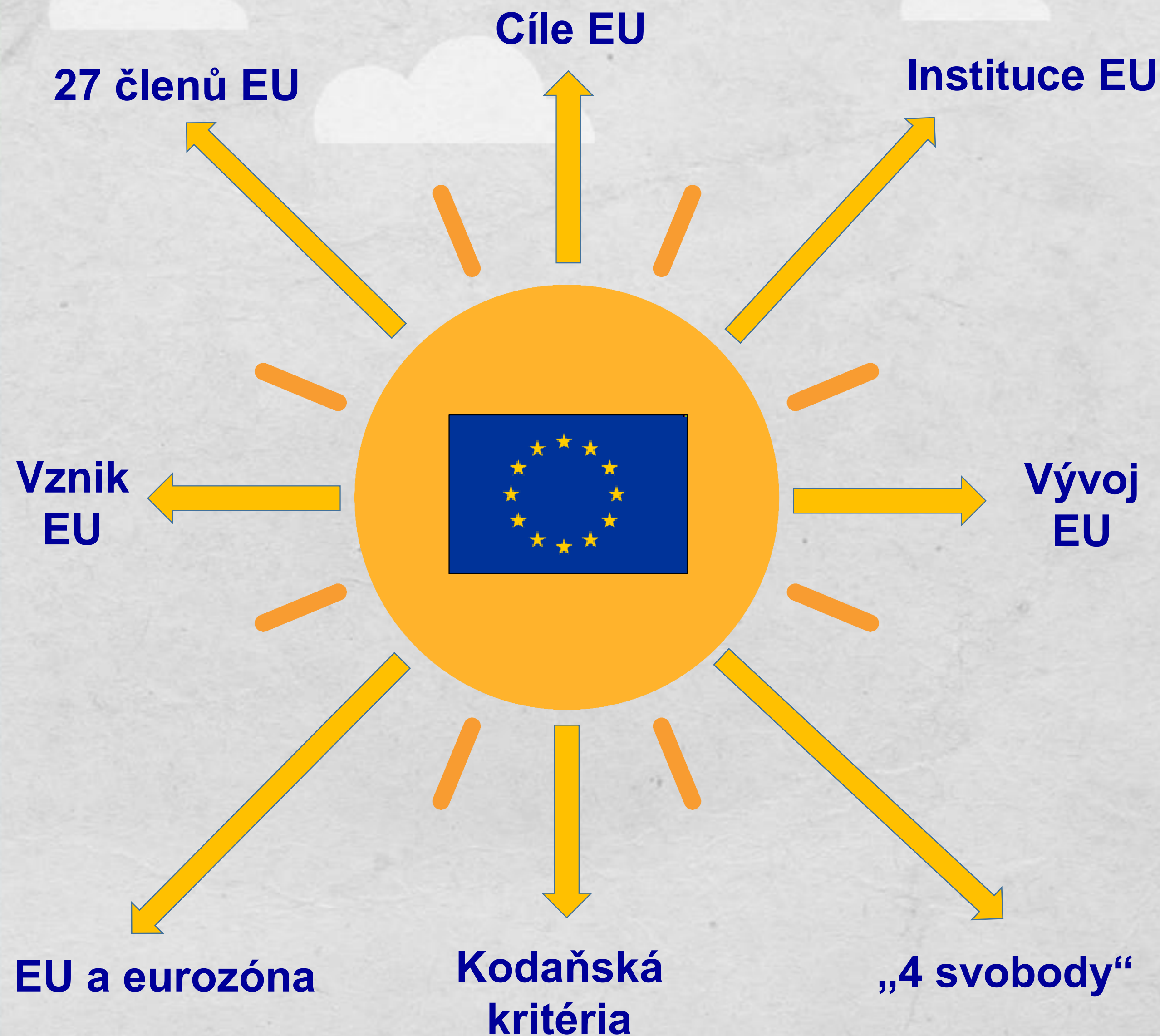
EU, eurozóna a euro

Co je Evropská unie?

Evropská unie (EU) = tvoří ji 27 států Evropy

- **Cíl EU:** podporovat mír, hodnoty, na kterých je postavena, a blahobyt obyvatel
- **Instituce EU:** Evropská centrální banka (ECB), Evropská komise, Evropský parlament, Evropská rada, Evropský soudní dvůr...
- **Vznik EU:** počátky sblížení po 2. světové válce, základem byly tzv. Římské smlouvy z března 1957
- **„4 svobody EU“:** volný pohyb zboží, služeb, práce a kapitálu
- **Kodaňská kritéria:** (1) institucionální stabilita (zabezpečení demokracie, právního státu a dodržování práv menšin), (2) fungující tržní hospodářství, (3) schopnost přijmout závazky plynoucí z členství v EU

Evropská unie

EU, eurozóna a euro

Co Evropská unie přináší (i mladým)?

Členství v EU = příležitosti a možnosti:

- Snazší cestování v rámci schengenského prostoru
- Přístup ke vzdělání v rámci EU
- Telekomunikační služby za stejné ceny v rámci EU (poplatky za roaming zrušeny v roce 2017)
- Jednotná ochrana spotřebitele v rámci EU (vracení a reklamace zboží či služeb)

Za 20 let Česka v EU:

- Bylo podpořeno více než 74 tis. projektů
- Na studia vyjelo z Česka více než 250 tis. studentů (program **Erasmus** a **Erasmus+**)
- Česko bylo vždy čistým příjemcem z rozpočtu EU
- *Víte, kdy vstoupilo Česko do EU?*

Podrobnosti o Evropské unii naleznete např. [ZDE](#)

Evropská unie

EU, eurozóna a euro

Co je eurozóna?

Eurozóna = měnová zóna, kde je jediným zákonným platidlem euro (€)

- Tvoří ji 20 z 27 států Evropské unie
- *Umíte země eurozóny vyjmenovat?*
- *Víte, kdy eurozóna a euro vznikly?*
- *Která země přijala euro naposledy?*

Eurosystem = měnový orgán eurozóny =

ECB + 20 národních centrálních bank členských zemí eurozóny

ESCB = ECB + 27 národních centrálních bank všech členských států EU (bez ohledu na to, zda zavedly, nebo nezavedly euro)

Evropská unie

eurozóna (€)

EU, eurozóna a euro

Jak vypadá eurozóna na mapě Evropy?

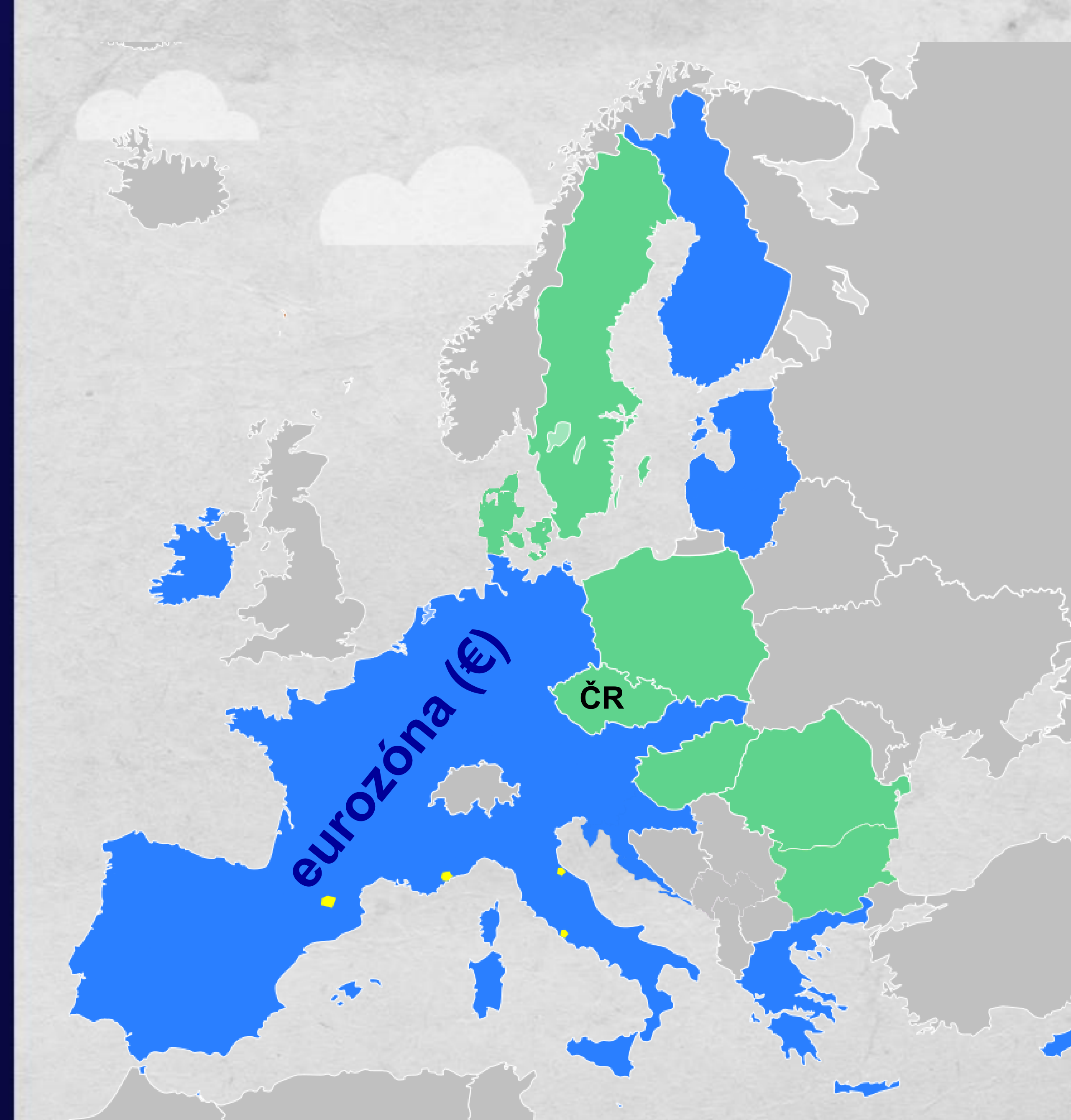
Eurozóna tvoří: 69 % rozlohy EU a 28 % Evropy
(rozloha eurozóny je 2 901 580 km²)

Eurozóna má: 78 % obyvatel EU a 46 % Evropy
(počet obyvatel eurozóny je 348 000 000)

Eurozóna dosahuje (hrubý domácí produkt):

- Ekonomická úroveň: 41 210 EUR na obyvatele
- Ekonomická síla: 15 545 mld. USD (3. místo na světě, USA = 27 361 mld. USD, Čína = 17 795 mld. USD)

Pokud by Polsko vstoupilo do eurozóny dříve než Česko, bude Česko druhým ostrovem obklopeným eurozónou, podobně jako Švýcarsko

EU, eurozóna a euro

Jak vypadají eurové BANKOVKY?

Bankovky: 5 €, 10 €, 20 €, 50 €, 100 €, 200 €, 500 €

Lícní strana: vyobrazení historických oken a portálů (symbolika otevřenosti a spolupráce).

Rubová strana: vyobrazení mostů (symbolika spolupráce nejen mezi členskými zeměmi eurozóny, ale i ostatních zemí a světadílů)

- Bankovka 500 € se od 27. dubna 2019 nevydává (ale je stále platná) a postupně se stahuje z oběhu (důvodem je omezení používání eur v „šedé“ a „černé“ ekonomice)
- Grafické návrhy jsou od Rakušana Roberta Kaliny

Podrobnosti o eurobankovkách naleznete [ZDE](#)

EU, eurozóna a euro

Jak vypadají eurové MINCE?

Mince: 0,01 € 0,02 € 0,05 €
0,1 € 0,2 € 0,5 €
1 € 2 €

Lícní strana („národní“): je určena pro volbu národního motivu, ten má každá země jiný

Rubová strana (společná): jednotné vyobrazení hodnoty mince od Belgičana Luca Luycxe

- Finsko nepoužívá jednocent a dvoucent, zaokrouhlování cen na 0,05 € je také v Nizozemsku, Belgii, Itálii, Irsku a na Slovensku
- Eurové mince vydávají na základě smlouvy s ECB i ministáty, jako je např. Vatikán, San Marino...

Podrobnosti o euromincích naleznete [ZDE](#)

EU, eurozóna a euro

Čím lidé v eurozóně platí v obchodech?

Hotovost (bankovky a mince)

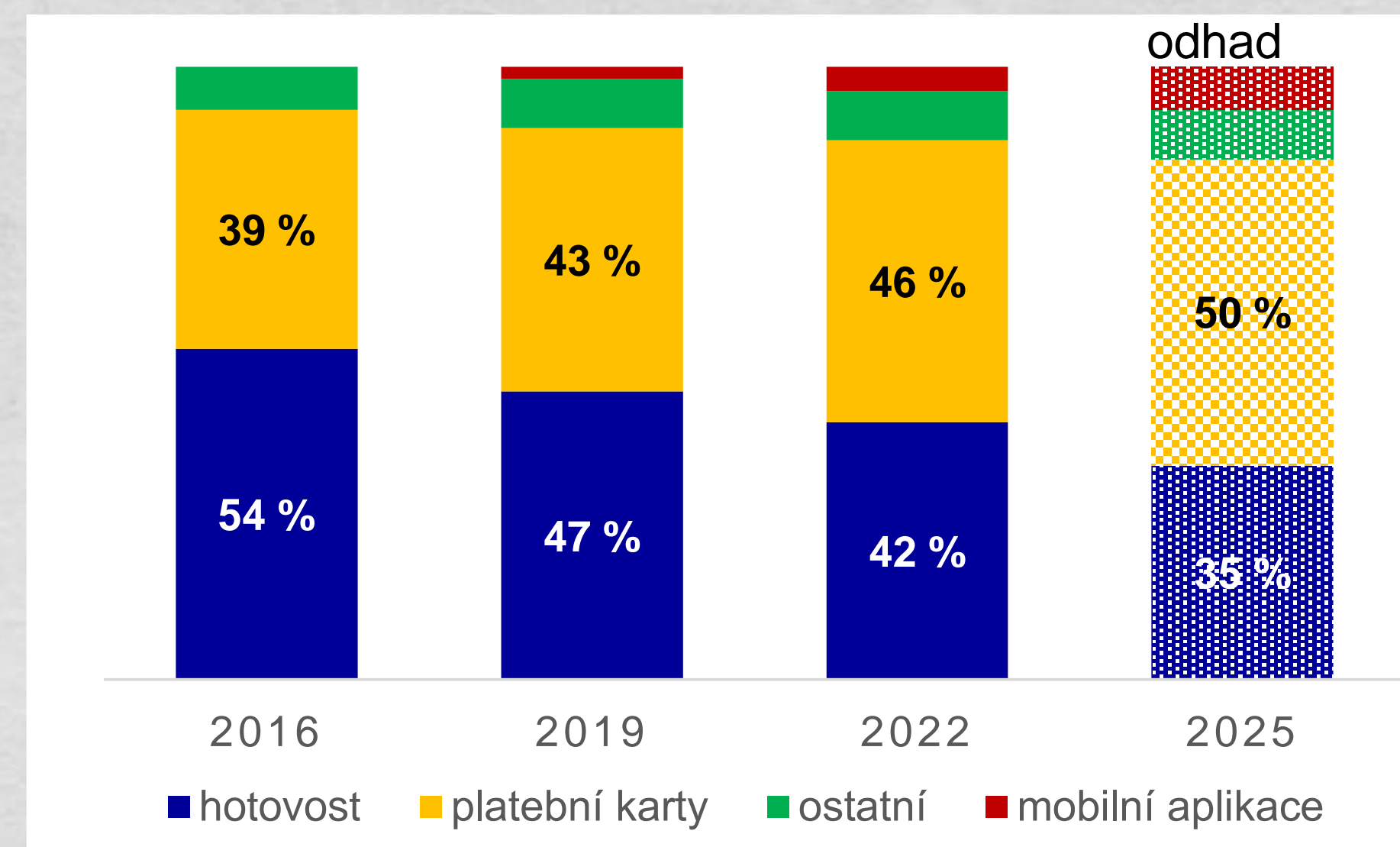
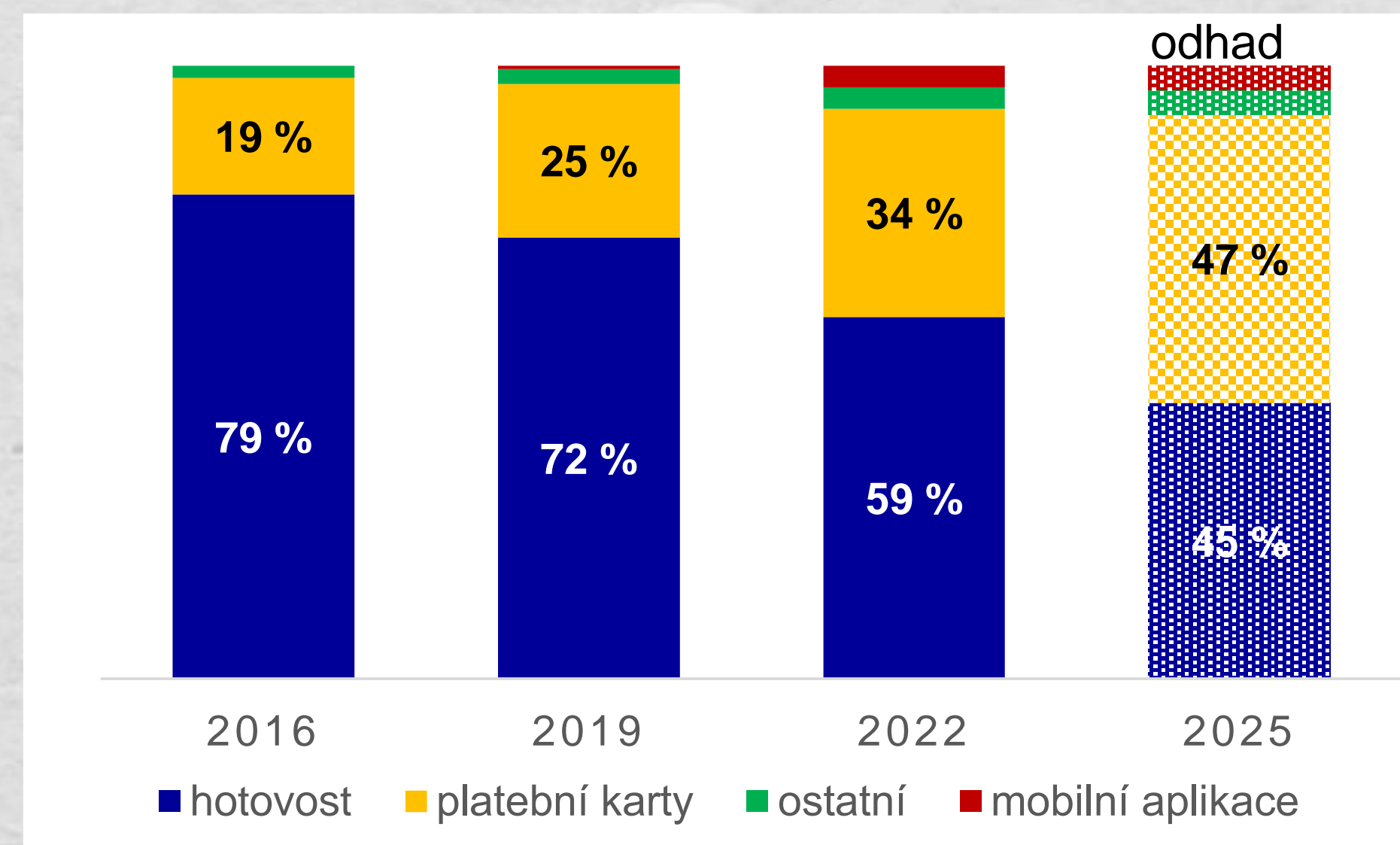
- Hotovost je prozatím stále nejběžnější formou placení, trend se ale viditelně mění ve prospěch bezhotovostních plateb

Bezhotovost (platební karty, mobilní aplikace...)

- Platby kartou tvoří více než 1/3 celkového počtu transakcí a více než 1/2 celkové hodnoty transakcí
- Jiné prostředky a mobilní aplikace (platba pomocí mobilu, hodinek...) zatím celkově moc používané nejsou. U mladší generace jsou však populární...

Podrobnosti k provádění plateb naleznete [ZDE](#)

Čím lidé v eurozóně platí v obchodech?

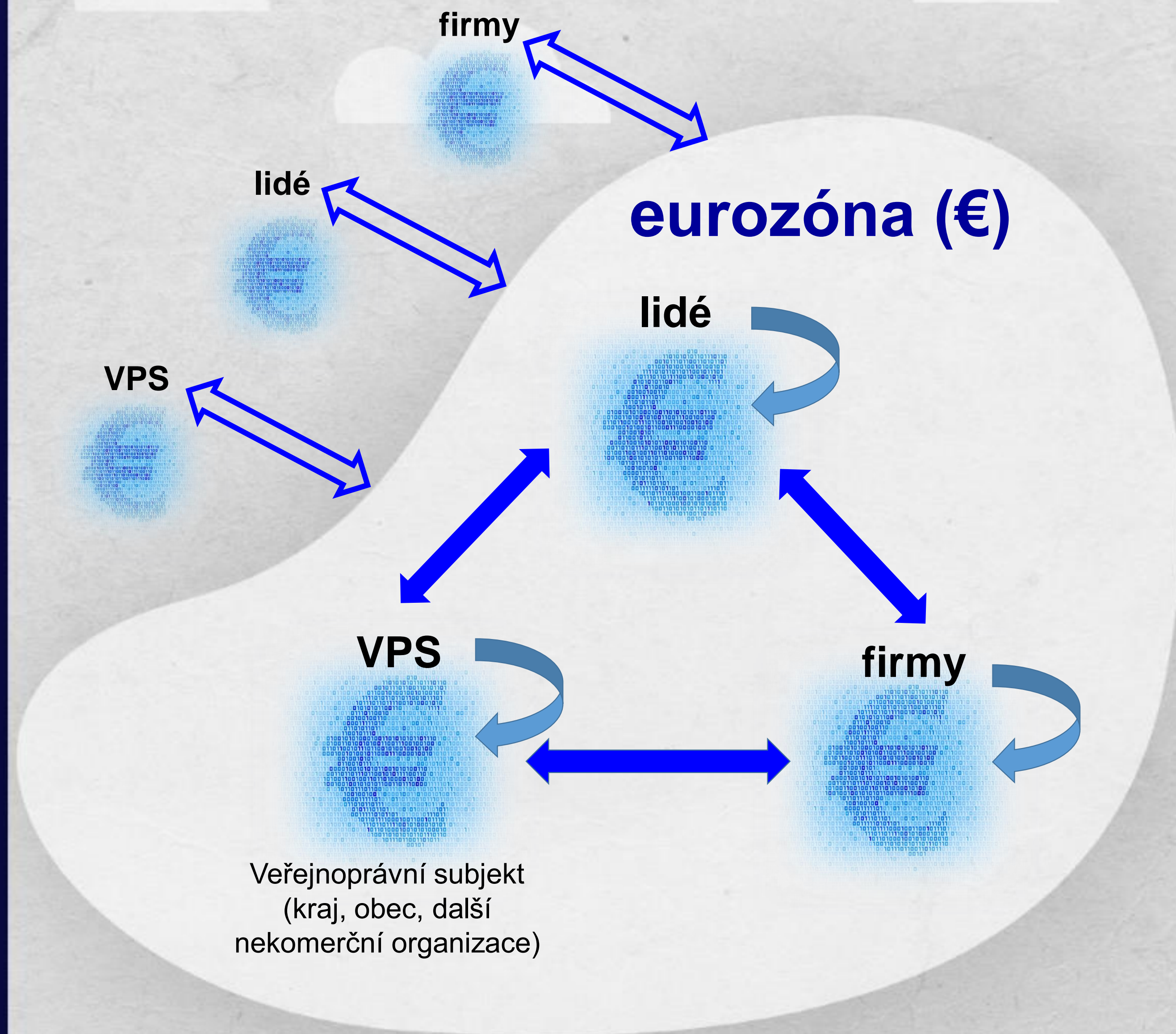
EU, eurozóna a euro

Co je to DIGITÁLNÍ euro?

Digitální euro = elektronická forma oběživa

- Je připravováno s velkým nasazením (a nemalými finančními zdroji) zeměmi **Eurosystému** jako čistě evropské platební řešení
- Bude vydáváno ECB jako další forma placení, tj. alternativa k oběživu (eurové bankovky a mince)
- Budou ho moci používat všichni v eurozóně, částečně i mimo eurozónu
- Nebude kryptoaktivem! U kryptoaktiv, jako jsou bitcoin, ethereum, ripple atd., není zaručeno, že je můžete vyměnit za hotovost, a jejich hodnota mnohem více kolísá
- Hodnota digitálního eura bude vždy stejná jako eura hotovostního (bankovky a mince)

země mimo eurozónu

Digitální euro

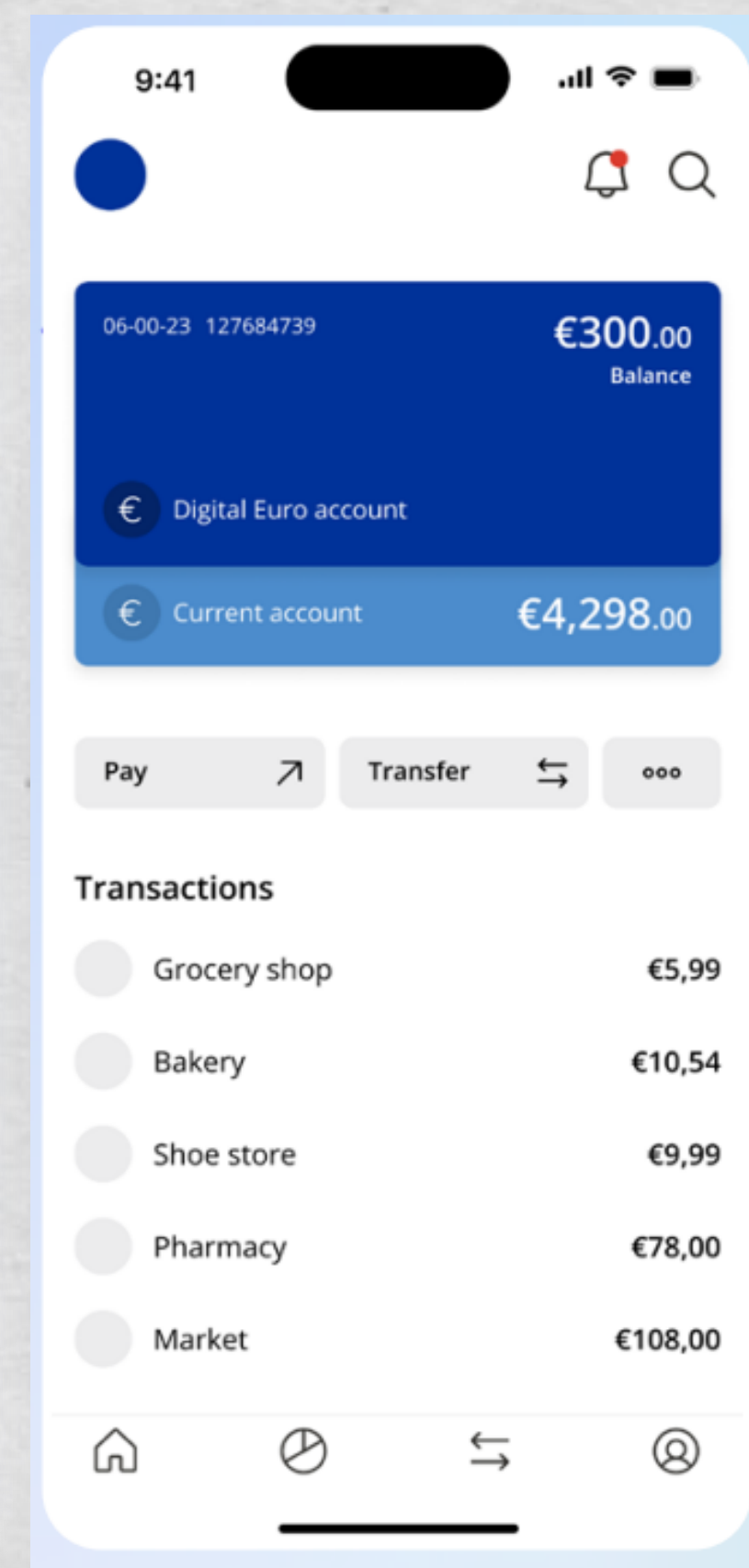
EU, eurozóna a euro

Co je to DIGITÁLNÍ euro?

Digitální euro = elektronická forma oběživa

- 13 z 20 zemí eurozóny je u plateb kartou závislých na mezinárodních karetních společnostech
- Nabídne další způsob, jak platit v obchodech nebo e-shopech či zasílat peníze přátelům a rodině
- Jeho používání nebude zpoplatněno
- Jeho používání nebude úročeno
- K platbě nebude potřeba internetové připojení
- Sníží současné náklady na provádění plateb = konkurence velkým „karetním“ společnostem
- Bude bezpečné (osobní údaje budou dostatečně chráněny)

Podrobnosti k digitálnímu euru naleznete např. [ZDE](#)

Digitální peněženka

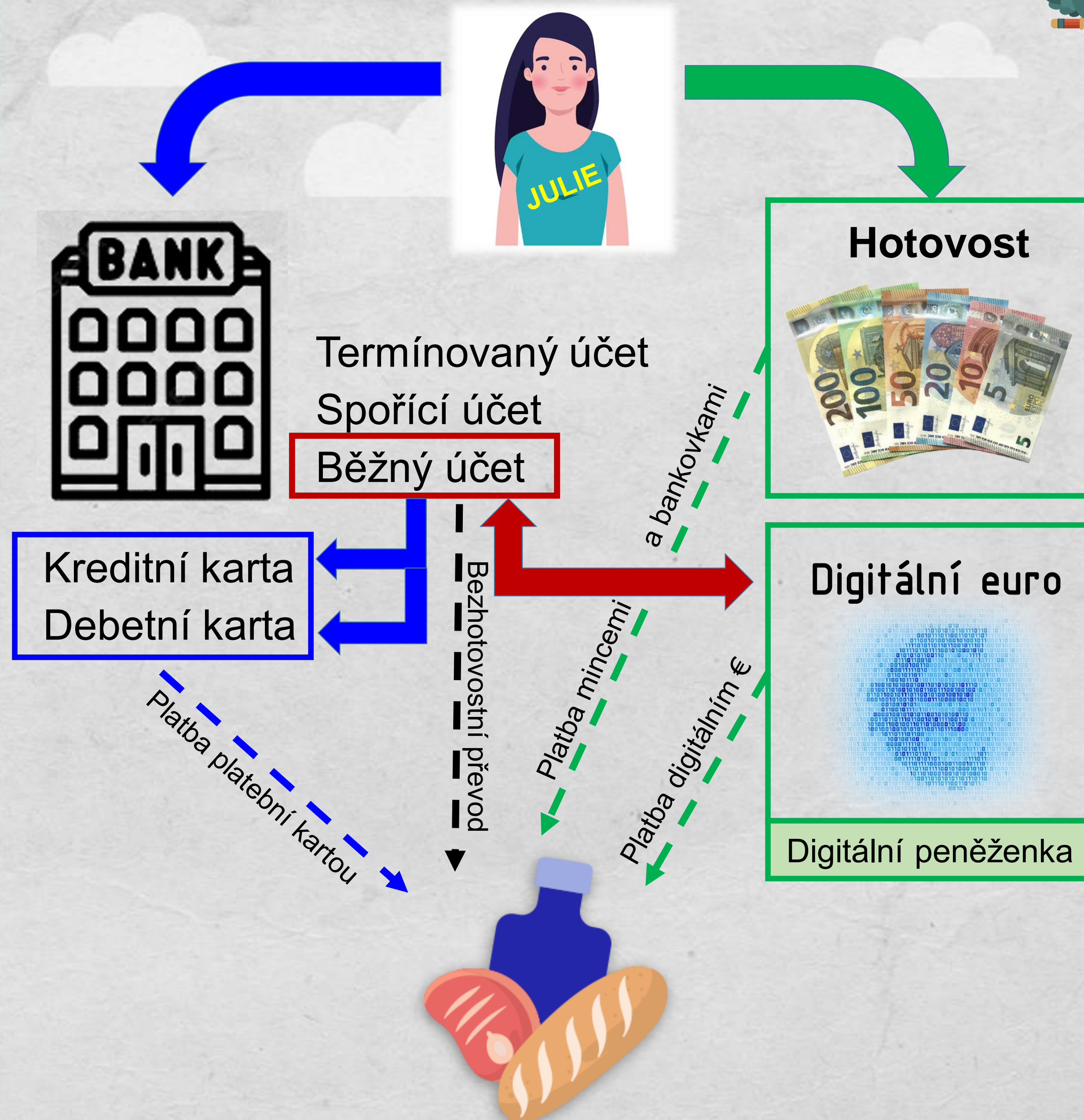

EU, eurozóna a euro

Jak by fungovalo DIGITÁLNÍ euro?

Digitální euro = elektronická forma oběživa

- Julie má peníze jak v hotovosti (bankovky a mince), tak v bance (na běžném, spořicí a termínovaném účtu)
- Běžný účet je navázán na platební kartu (nejčastěji VISA, Mastercard), která může být jak debetní, tak kreditní (nákup na úvěr)
- Za zboží může Julie zaplatit: (i) platební kartou, (ii) převodem ze svého běžného účtu, (iii) hotovostí a v budoucnu i (iv) digitálním eurem
- Bude „nabíjeno“ do **digitální peněženky** = mobilní aplikace (nejčastěji z běžného účtu nebo „fyzickou“ hotovostí). Elektronická peněženka bude mít stanoven limit (maximum peněz)... ani do normální peněženky nedáme statisíce 😊

Výhody eura

Pro domácnosti...

Snadné porovnání cen

- Ve stejné měnové jednotce (eurech) se ceny lépe porovnávají, nemusí se přepočítávat měnovým kurzem, který se stále mění

Příjemnější cestování

- Úspora času: hledání směnárny s nejvýhodnějším kurzem pro výměnu hotovosti před cestou
- Úspora peněz: levnější úhrada platebními kartami (bez poplatku za převod měn) a nenakupování zbytečností s cílem utratit poslední cizí hotovost

Uchování hodnoty úspor

- Pravděpodobnost náhlého poklesu hodnoty kurzu eura nebo vysoké inflace je obecně spíše nižší
- Vyšší možnosti pro investování na větším trhu

Výhody eura

Pro podniky...

Odstranění kurzové nejistoty

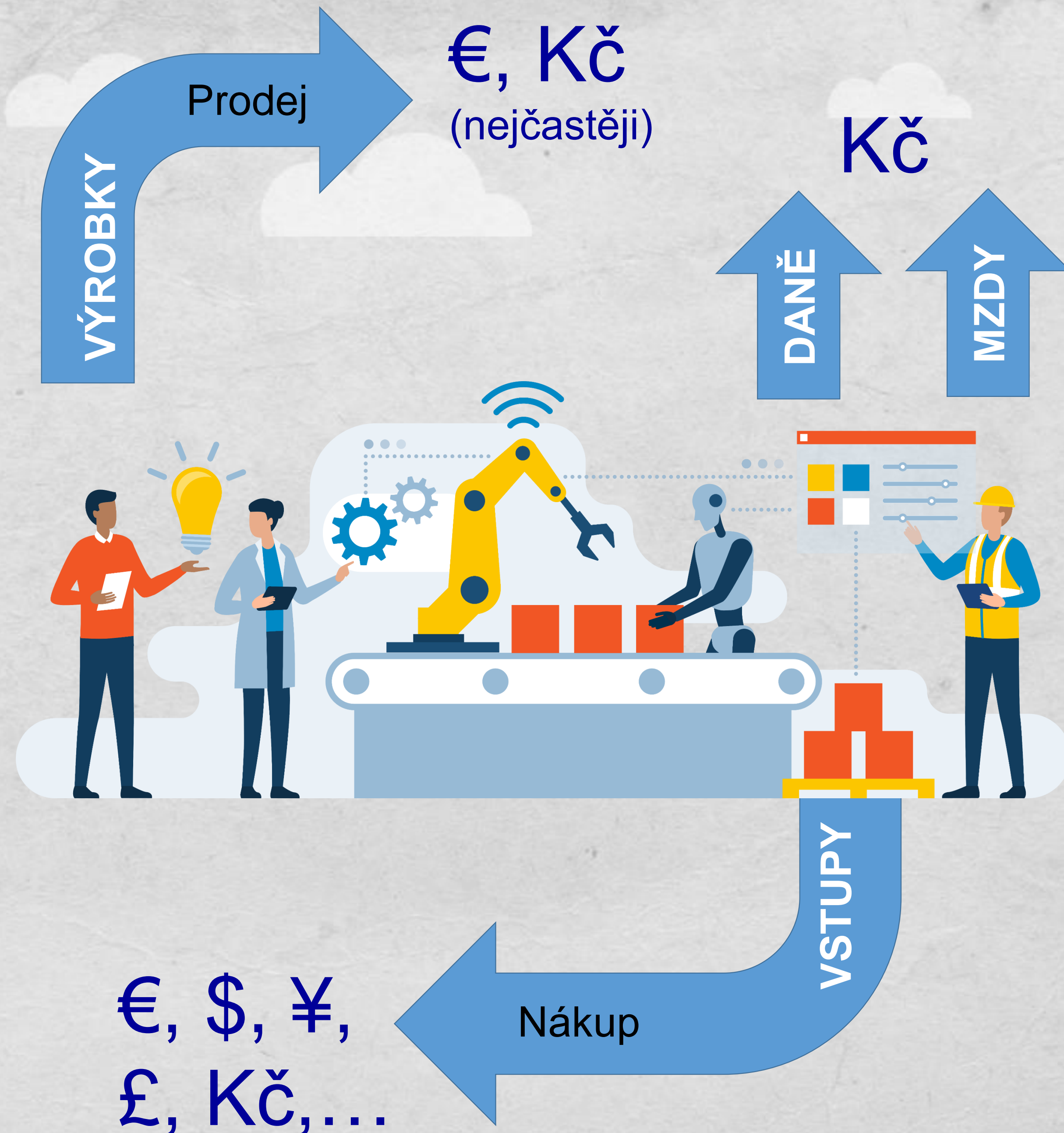
- Úspora nákladů: na zajištění se proti pohybům kurzu a na přesnější plánování finančních zdrojů
- Nižší nároky na orientaci ve finančních produktech: pro menší firmy může být náročnější orientace v zabezpečovacích finančních instrumentech

Snížení nákladů na provádění plateb

- Nebude nutnost vést korunové a eurové účty
- Euro je rezervní měnou přijímanou všude ve světě

Nižší úrokové sazby z úvěrů

- Spíše nižší hladina úrokových sazeb v eurozóně oproti zemi s vlastní měnou (pro případ Česka není výrazným argumentem)

Výhody eura

Pro ekonomiku jako celek...

Spolurozhodování v ECB

- O měnové politice ECB (o výši úrokových sazeb a případně dalších nástrojích)
- O fungování a směřování bankovní unie

Vnější tlak na rozpočtovou kázeň

- Aby deficit „vládního sektoru“ (příjmy < výdaje) dosahoval nejvýše 3 % HDP dané země
- Aby dluh země dosahoval nejvýše 60 % HDP dané země ≈ v realitě zemí eurozóny příliš nefunguje

Zabránění vzniku měnových krizí

- S rezervní měnou, jako je dolar nebo euro, „jen tak“ něco nepohne

MAKRO pohled... ... pohled na celou ekonomiku

Nevýhody eura

Pro ekonomiku jako celek...

Ztráta samostatné měnové politiky

- Měnovou politiku pro členské země eurozóny nastavuje ECB na základě „evropských čísel“ o inflaci, HDP, spotřebě, investicích atd. Země bez své měnové politiky se vzdává možnosti adresněji reagovat na základě „domácích (českých) čísel“

Náklady spojené se vstupem do ESM

- Zapojení do ESM (Evropského stabilizačního mechanismu) bude spojeno s nemalými náklady
- ESM je určen k spolufinancování řešení vážných problémů (makroekonomických poruch), které některou členskou zemí eurozóny mohou postihnout

Nevýhody eura

Pro ekonomiku jako celek...

Riziko skokového zdražení po přijetí eura

- Obyvateli vnímaná vyšší inflace po zavedení eura (včetně efektu zaokrouhlování k vyšší ceně)
- Čím je v dané zemi podobnější cenová hladina s eurozónou, tím je riziko skokového zdražení nižší
- Zamezení skokového zdražení např. povinností obchodníků vést nějakou dobu ceny v Kč a EUR, častější sledování cen zboží denní potřeby
- Z minulých zkušeností zemí přijímajících euro je tento efekt statisticky nevýznamný

Jednorázové náklady spojené s přijetím eura

- Náklady obchodníků (úprava informačních systémů, přecenění zboží, vydání nových katalogů) a jiných subjektů (např. i ČNB)

Fungování měnové unie

Protisměrné šoky = velká starost

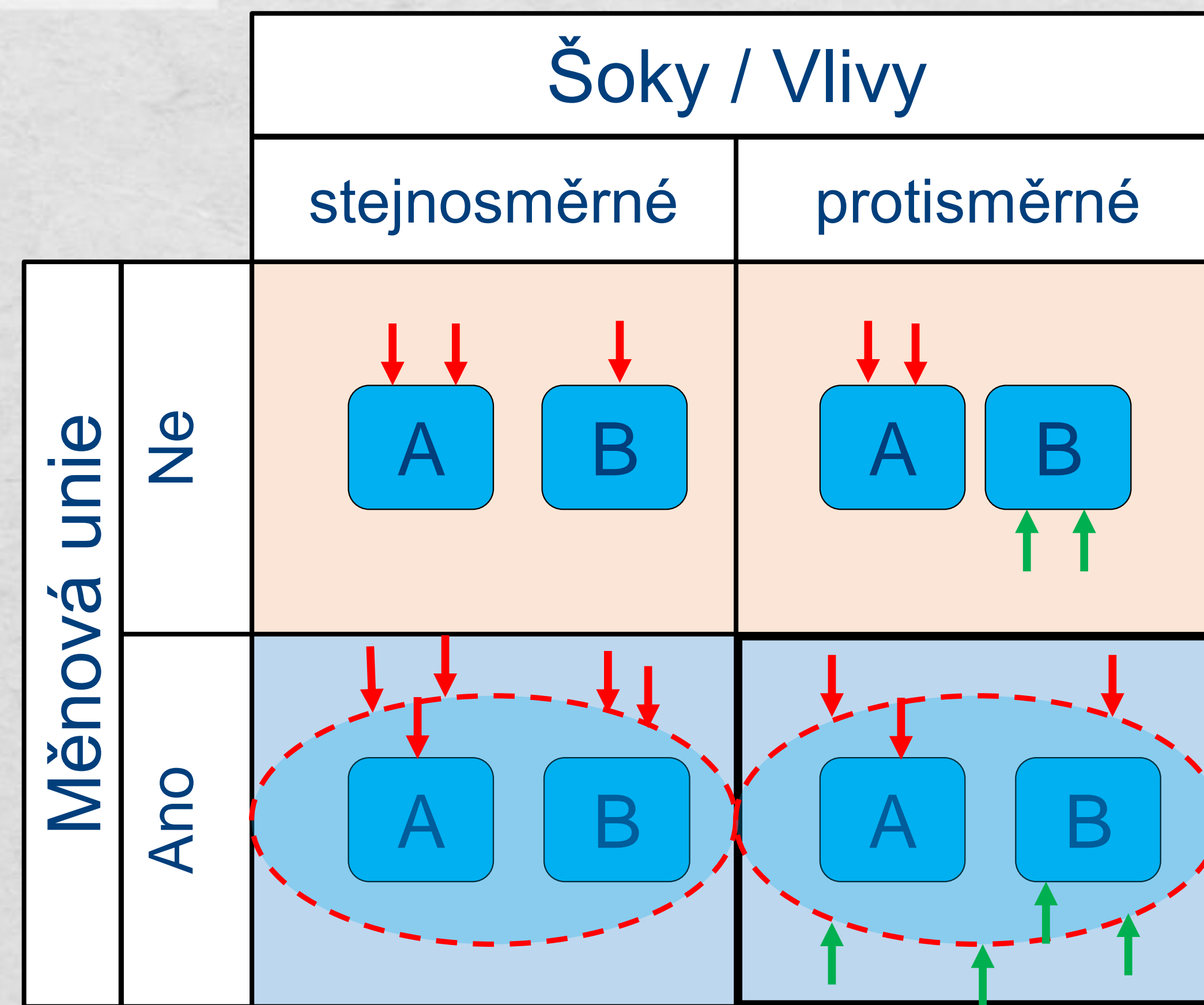
Podle jakých dat se rozhoduje ECB?

ECB se rozhoduje a nastavuje úrokové sazby a další nástroje podle „evropských čísel“ (dat za eurozónu), nikoli podle „národních čísel“ jednotlivých zemí

Negativní a pozitivní šok:

Pokud dopadne na jednu ze zemí měnové unie (eurozóny) pozitivní šok (země A) a na jednu negativní šok (země B), tak k vyřešení této situace napomůže:

- Rozdílné nastavení fiskální politiky (v některé zemi se bude více šetřit, v některé stát naopak podpoří domácnosti a firmy)
- Mobilita na trhu práce (stěhování za prací)
- Pružnost cen a mezd (mzdy a ceny rostou i klesají)

Fungování měnové unie

Protisměrné šoky = velká starost

Země stojící mimo měnovou unii: zemi může pomoci ekonomiku stabilizovat pohyb vlastní měny (měnového kurzu):

- Ekonomice se daří: posílení měnového kurzu
- Ekonomice se nedaří: oslabení měnového kurzu

Odolnost ekonomik vůči šokům:

- V praxi na země měnové unie a mimo ni dopadají spíše podobné šoky
- Odolnost zemí vůči šokům a jejich schopnost na ně reagovat se napříč zeměmi různí

NÍZKÁ
odolnost

VYSOKÁ
odolnost

Fungování měnové unie

Sladěný vývoj zemí je opravdu důležitý!

Sladěný hospod. vývoj země s eurozónou

= zemi více padne měnová politika ECB

- Změna úrokových sazeb ve správnou dobu (pokles = boj proti recesi, růst = boj proti přehřátí)
- „Pijeme, když máme žízeň“, „Jsme na suchu, když žízeň nemáme“ 😊

Nesladěný hospod. vývoj země s eurozónou

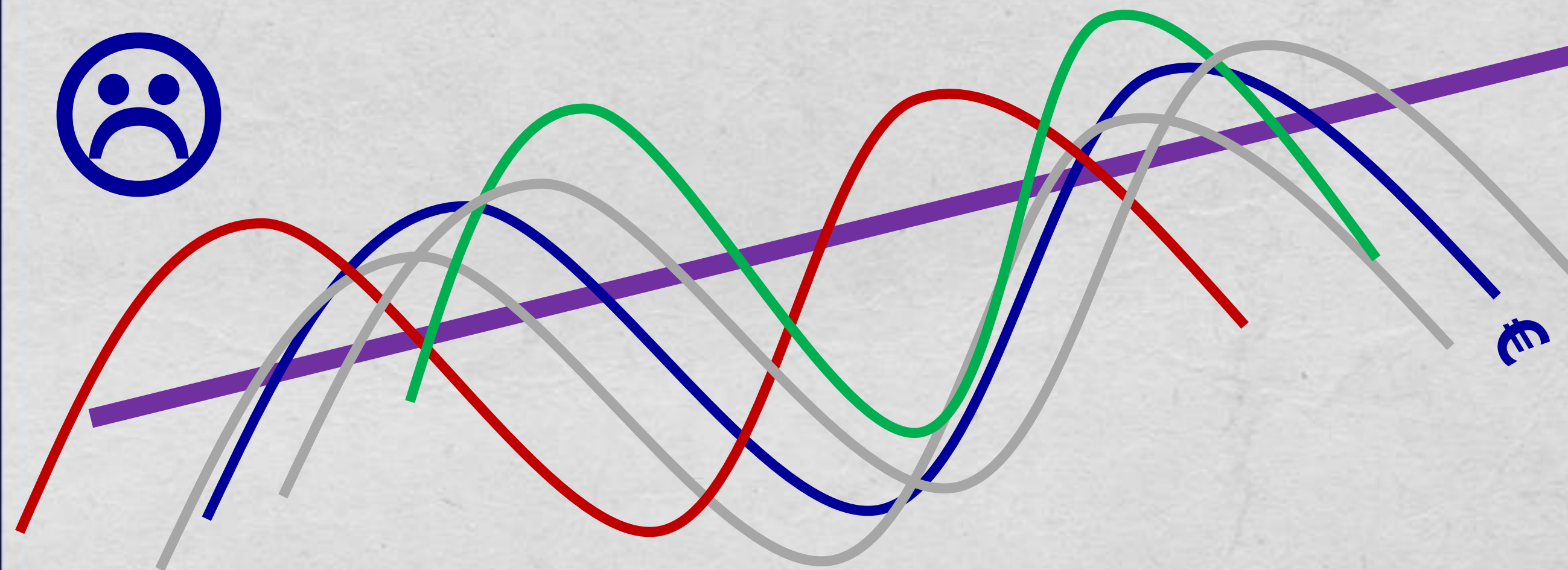
= zemi méně padne měnová politika ECB

- Změna úrokových sazeb pro některé země v nesprávnou dobu (např. zvýšení úrokových sazeb, když se ekonomice nedaří)
- „Pijeme, když nemáme žízeň“, „Jsme na suchu, když žízeň máme“ ☹️

SLADĚNÝ vývoj ekonomik eurozóny (EA)

NESLADĚNÝ vývoj ekonomik eurozóny (EA)

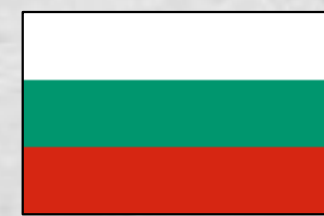
Vstup do eurozóny

Které země EU ještě čeká přijetí eura?

Členské země EU stojící mimo eurozónu (EA)

- **Bulharsko:** má nejbliže ze zemí EU k přijetí eura, je již členem bankovní unie a Evropského mechanismu měnových kurzů (ERM II)
- **Dánsko** je sice členskou zemí ERM II, ale má zároveň delší dobu vyjednání trvalou výjimku z přijetí eura (tzv. opt-out)
- **Ostatní země EU** (CZ, PL, HU, RO, BG, SE) se zavázaly euro v budoucnu přijmout
- **Brexit** = vystoupení Spojeného království z EU (referendum proběhlo 23. 6. 2016, vystoupení z EU nastalo k 31. 1. 2020)

Evropská unie

eurozóna €

Vstup do eurozóny

Co musí eurokandidát splnit?

I. Maastrichtská kritéria

- **DLUH:** Dluh/HDP < 60 %
- **DEFICIT:** Deficit/HDP < 3 %
- **INFLACE:** Inflace < $\bar{\varnothing}$ 3 zemí EU s nejnižší inflací + 1,5 p. b.
- **ÚROKOVÉ SAZBY:** Dlouhodobé úrokové sazby < $\bar{\varnothing}$ 3 zemí EU s nejnižší inflací + 2 p. b.
- **MĚNOVÝ KURZ:** Měnový kurz nejméně 2 roky v tzv. ERM II, pro jistotu splnění kurzového kritéria by se měl kurz pohybovat v pásmu (+2,25 %; -15 %) a centrální banka by neměla být příliš intervenčně aktivní

II. Vstup do bankovní unie

✓ **BANKOVNÍ UNIE**

✓ **DLUH**

✓ **INFLACE**

✓ **DEFICIT**

✓ **ÚROKOVÉ SAZBY**

✓ **MĚNOVÝ KURZ**

Vstup do eurozóny

Co musí eurokandidát splnit?

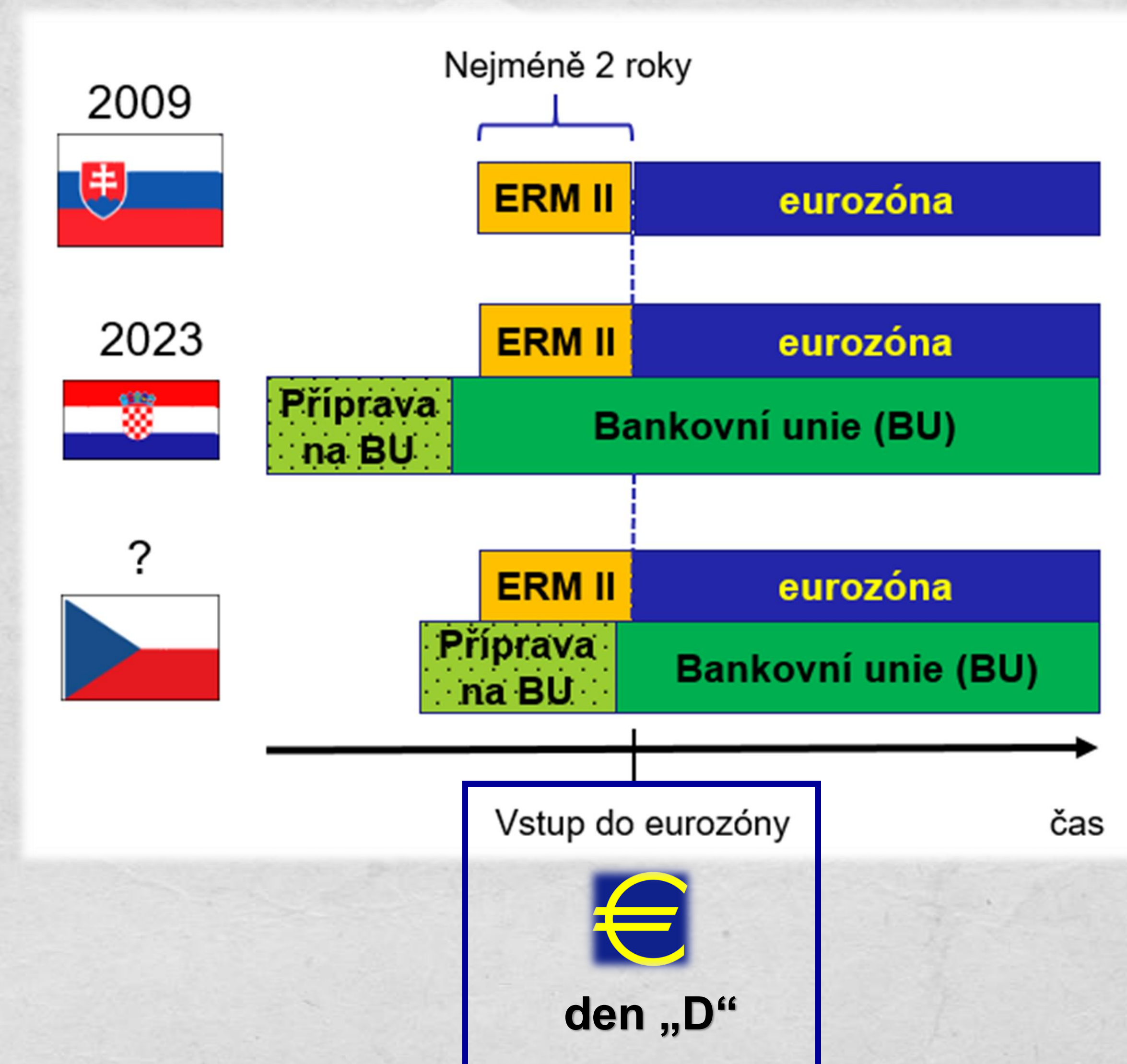
Vstup do eurozóny (dříve ≈ Slovensko)
Splnit „pouze“ všechna maastrichtská kritéria

Vstup do eurozóny (nyní ≈ Česko)

- I. Splnit všechna maastrichtská kritéria
- II. Vstoupit do bankovní unie

Vstup do bankovní unie: může o něj požádat každá země EU (i ta, kterou nečeká brzké přijetí eura). Naopak to však možné není. Členská země EU nemůže vstoupit do eurozóny bez předchozího vstupu do bankovní unie

EU i eurozóna se přirozeně vyvíjí

Bankovní unie

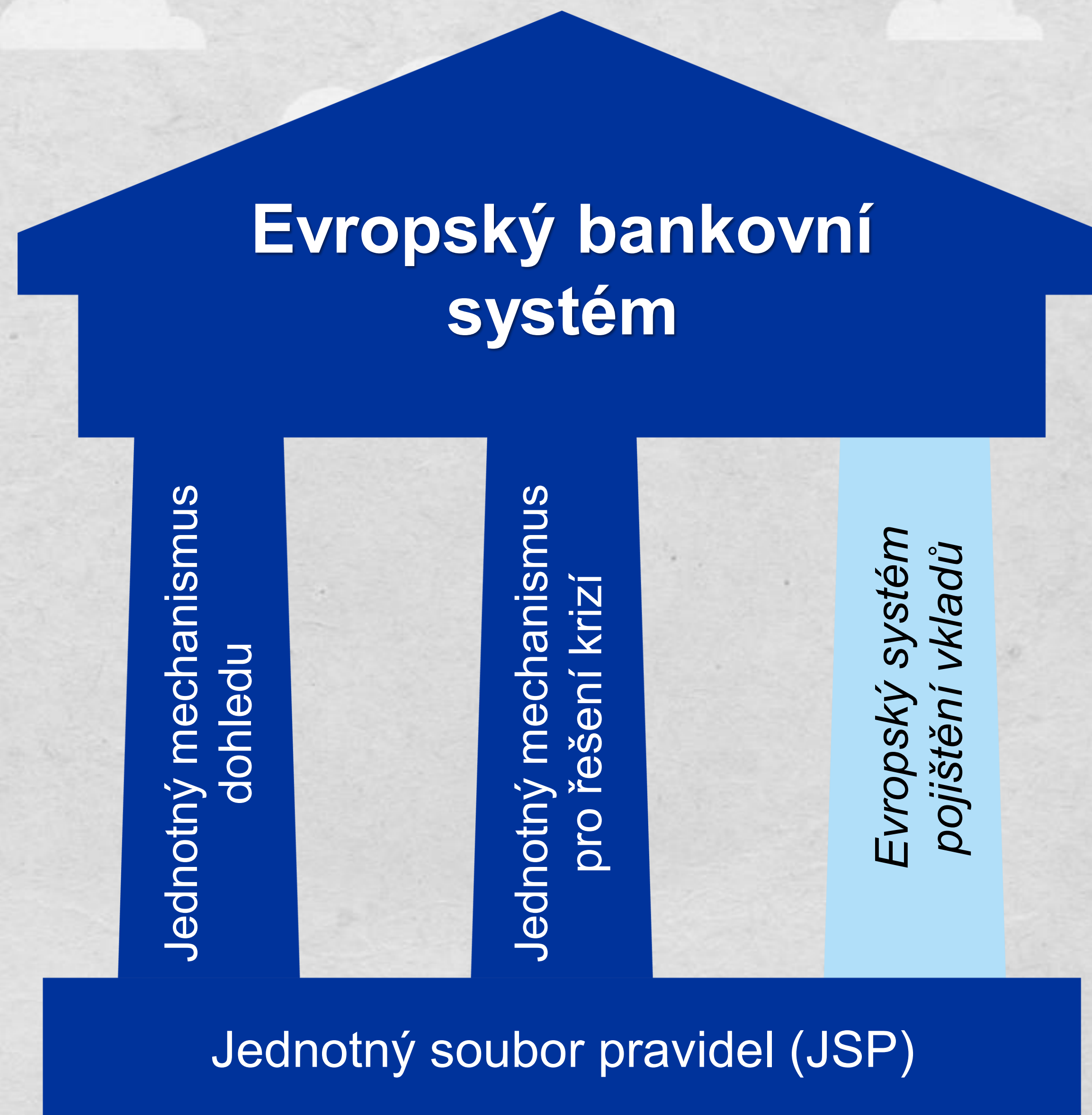
Co to je bankovní unie a proč vznikla?

Bankovní unie: vznikla s cílem, aby byl bankovní sektor v eurozóně i v zemích EU stabilní, bezpečný a spolehlivý, a tím přispíval k zabezpečení finanční stability v EU

„Významné banky se dohlíží jednotně z centra Evropy (ECB), menší banky pak z úrovně jednotlivé země zapojené do bankovní unie.“

3 pilíře bankovní unie:

- I. Jednotný mechanismus dohledu
- II. Jednotný mechanismus pro řešení krizí
- III. Evropský systém pojištění vkladů

Bankovní unie

„**VÝZNAMNÁ BANKA**“ je dohlížena ECB

Významná banka (5 kritérií)

- (a) velikost (celková hodnota aktiv banky přesahuje 30 mld. eur)
- (b) hospodářský význam (aktiva banky k HDP > 20 % a současně aktiva banky > 5 mld. eur)
- (c) přeshraniční činnosti banky jsou významné
- (d) čerpání přímé finanční pomoci v minulosti (např. z Evropského mechanismu stability)
- (e) národní význam (banka, která je jednou ze tří nejvýznamnějších bank konkrétní země EU)

Případ skandinávské banky Nordea: přesun sídla ze Švédska (EU) do Finska (eurozóna) v roce 2017

Bankovní unie

Bankovní unie

Stojí na jednotném souboru pravidel

Příznivci národního dohledu uvádějí, že:

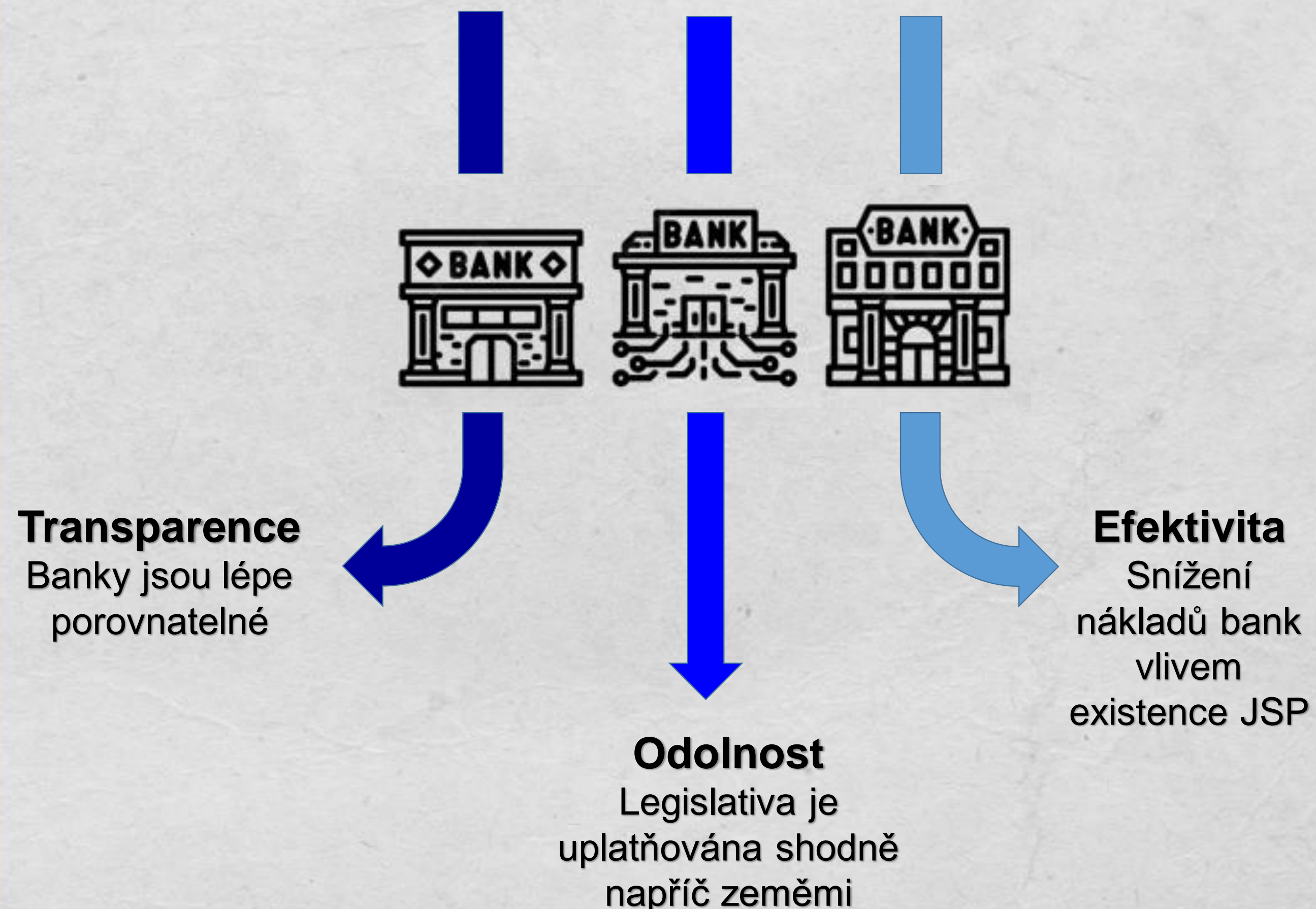
- Národní dohled (ČNB) je bankám působícím na území Česka blíže než ten prováděný z ECB
- Případné řešení krizí (krach banky) je rovněž bližší, když je prováděno národní centrální bankou

Příznivci bankovní unie uvádějí, že:

- Provádění pravidelných důkladných kontrol finančního zdraví bank probíhá na základě jednotných pravidel
- Zohledňování lokálních (národních) specifik z evropského centra probíhá a centralizovaný výkon dohledu a řešení krizí je umí solidně zohlednit

Jednotný soubor pravidel (JSP)

Česko a eurozóna

Jak to vypadá v případě Česka?

Česko by mělo za rok 2024 splnit 4 z 5 maastrichtských kritérií

- **Kritérium deficitu** (deficit/HDP < 3 %)
- **Kritérium dluhu** (dluh/HDP < 60 %)
- **Kritérium inflace**
- (Inflace < Ø 3 zemí EU s nejnižší inflací + + 1,5 p. b.)
- **Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb** (Dlouhodobé úrokové sazby < Ø 3 zemí EU s nejnižší inflací + 2 p. b.)

Česko neplní kurzové kritérium, plnit ho ani nemůže, kurz koruny není zapojen do tzv. mechanismu ERM II

- **Kritérium kurzu** (úspěšný pobyt v ERM II)

✓ DEFICIT

rok	2004	2022	2023	2024
ČR	-2,4	-3,2	-3,6	-2,2

✓ DLUH

rok	2004	2022	2023	2024
ČR	28,4	44,2	44,7	45,9

✓ INFLACE

rok	2004	2022	2023	2024
ČR	2,7	14,8	12,1	3,5
kritérium	2,4	8,6	4,6	3,5

✓ ÚROKOVÉ SAZBY

rok	2004	2022	2023	2024
ČR	4,9	4,3	4,4	3,6
kritérium	5,8	3,6	4,7	4,8

X MĚNOVÝ KURZ

Česko a eurozóna

Jak to vypadá v případě Česka?

Platit eurem = politické rozhodnutí s ekonomickými dopady

- O vstupu Česka do eurozóny rozhoduje česká vláda
- Česko je viditelně sladěné s většinou členských zemí eurozóny (zejména průmyslových, silné napojení na hospodářství Německa)
- Česko je nejen v evropském kontextu vyspělou zemí, po které je jako po budoucím členu poptávka
- Ekonomický výzkum ukázal, že české ekonomice ze střednědobého pohledu oslabení koruny nepomůže.
- Česká ekonomika se postupně euroizuje (více než 50 % nových podnikových úvěrů je v eurech)
- *Je oslabení měny dobrou zprávou pro dovozce, nebo vývozce?*
- *Vedlo by zavedení eura k „povzbuzení“ českého hospodářství?*

Místo závěru...

Co a kde můžeme dále studovat?

EU
EURO
EUROZÓNA

Základní dokumenty ČNB a MF ČR

ČNB: Analýzy stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou

ČNB a MF ČR: Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou

Webové stránky:

[Evropská komise](#)

[Evropská centrální banka](#)

[Eurostat](#)

[Ministerstvo financí ČR](#)

[Česká národní banka](#)

Blogová řada ČNB „Euro a my“

[Euro a my: Jak plníme ekonomická kritéria?](#)

[Euro a my: Několik poznámek ke čtvrtstoletí eurozóny](#)

[Euro a my: ERM II – malý předpokoj, či dlouhá chodba před vstupem do eurozóny?](#)

[Euro a my: ERM II a vstup do bankovní unie](#)

[Euro a my: Přibližuje se životní úroveň v regionech EU?](#)

[Euro a my: Makroobezřetnostní politika v zemích eurozóny a mimo ni](#)

Autoři prezentace

Euro a my

Luboš Komárek

sekce měnová
Česká národní banka

Zlataše Komárková

sekce finanční stability
Česká národní banka

Prezentace obsahuje názory autorů, které nemusejí nezbytně odrážet oficiální pozici České národní banky

Grafická úprava: Luboš Komárek a Dalibor Mišík (ČNB)